



Град Ниш
Универзитет у Нишу
Православна Епархија нишка
Нишки културни центар

The Days of St. Emperor Constantine and Helena

NIŠ AND BYZANTIUM

ELEVENTH SYMPOSIUM

NIŠ, 3 – 5 JUNE 2012

THE COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS

XI

Editor

MIŠA RAKOCIJA



NKC

Niš, 2013

Дани Св. цара Константина и царице Јелене

НИШ И ВИЗАНТИЈА

ЈЕДНАНАЕСТИ НАУЧНИ СКУП

НИШ, 3 - 5. ЈУН 2012.

ЗБОРНИК РАДОВА

XI

Уредник

МИША РАКОЦИЈА



НКЦ

Ниш, 2013.

Издавачи

ГРАД НИШ
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА НИШКА
НИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

За издаваче

Градоначелник
Проф. др ЗОРАН ПЕРИШИЋ

Ректор Универзитета у Нишу
Проф. др ДРАГАН АНТИЋ

Епископ нишки
ГОСПОДИН др ЈОВАН II (ПУРИЋ)

Нишки културни центар-директор
БОЈАНА СИМОВИЋ

Организациони одбор

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Епископ нишки Господин др Јован
- ректор др Драган Антић
- градоначелник проф. др Зоран Перишић
- градски већник Срђан Алексић
- Академик др Цветан Грозданов
- Академик др Љубомир Максимовић
- Академик др Вера Битракова Грозданов
- др Слободан Ћурчић
- др Миша Ракоција
- др Гиордана Тровабене
- др Бранко Вујовић
- др Каролин С. Снајвли
- др Александар Кадијевић
- др Елизабета Димитрова
- др Миодраг Марковић
- др Драган Војводић
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- др Вујади Иванишевић
- др Атанасиос Семоглу
- др Иванка Гергова
- др Јанис Д. Варалис
- др Марга Нађ
- др Евангелиа Хацитрифонос
- др Бојана Крсмановић
- др Ирена Оретскаја
- Милица Тодоровић
- Марица Максимовић
- Јован Мандић
- др Ирена Љубомировић
- др Александар Поповић

- др Миомир Васов
- Елена Васић Петровић
- Олгица Давидовић, ректорат
- Ана Мишић (координатор)
- свештеник Александар Ђорђевић,
Епархија нишка (координатор)

Редакција

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Епископ нишки Господин др Јован
- Академик др Цветан Грозданов
- Академик др Ренате Пилингер
- Академик др Љубомир Максимовић
- др Слободан Ћурчић
- др Миша Ракоција
- др Грем Џонс
- др Гиордана Тровабене
- мр Јоанис Сисиу
- др Георги Геров
- др Бранко Вујовић
- др Александар Кадијевић
- др Елизабета Димитрова
- др Миодраг Марковић
- др Драган Војводић
- др Радивоје Радић
- др Каролин С. Снајвли
- др Франц Цурк
- др Јанис Д. Варалис
- др Атанасиос Семоглу
- др Винћенцо Ајело
- др Ирена Љубомировић
- Марица Масимовић (секретар)

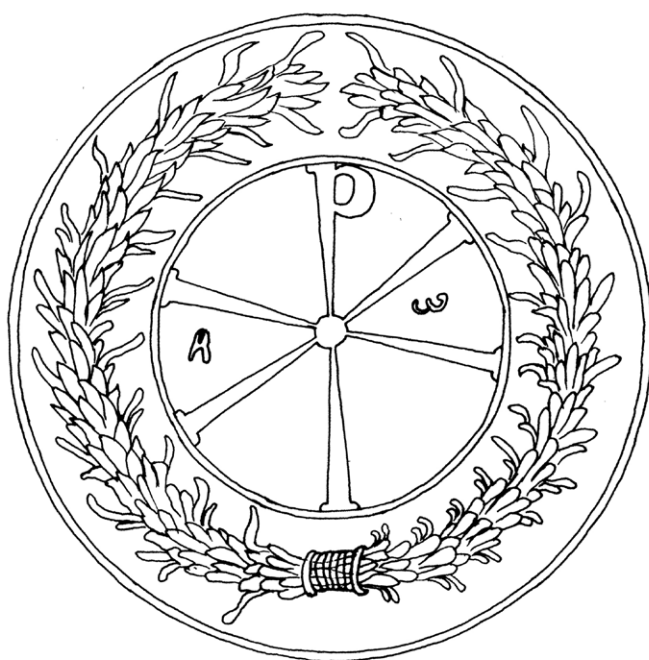
САДРЖАЈ

<i>Renate Pillinger</i>	CONSTANTINE THE GREAT AND CHRISTIAN EUROPE AS REFLECTED IN THE MONUMENTS	
<i>Renate Пилингер</i>	КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ И ХРИШЋАНСКА ЕВРОПА ПРИКАЗАНИ У СПОМЕНИЦИМА	23 – 30
<i>Миша Ракоџија</i>	О БАЗИЛИЦИ СА МАРТИРИЈУМОМ (БАЗИЛИКА МУЧЕНИКА) У НИШУ	
<i>Миша Ракоџија</i>	ABOUT THE BASILICA WITH MARTYRIUM (BASILICA OF MARTYRS) IN NIŠ	31 – 68
<i>Бакон Ивица Чаировић</i>	БОГОСЛОВСКО-ИСТОРИЈСКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ САБОРА У ЕЛВИРИ (306)	
<i>Deacon Ivica Chairović</i>	THEOLOGICAL-HISTORICAL IMPLICATION OF THE COUNCIL IN ELVIRA (306)	69 – 78
<i>Miguel P. Sancho Gómez</i>	THE EMPEROR JULIAN, NAISSUS AND SIRMIMUM	
<i>Мигел П Санчо Гомез</i>	ЦАР ЈУЛИЈАН, НАИСУС И СИРМИЈУМ	79 – 90
<i>Entela Daci</i>	THE BYZANTINE ROUND FORUM OF DYRRACHIUM	
<i>Ентела Даџи</i>	ВИЗАНТИЈСКИ ОКРУГЛИ ФОРУМ У ДРАЧУ	91 – 100
<i>Lida Fabian Miraj</i>	ORPHEUS THE EVOLUTION OF THE MYTH IN GREEK, ROMAN, EARLY CHRISTIAN PERIOD AND ORPHEUS MOSAIC OF DYRRACHIUM	
<i>Лида Фабијан Мирај</i>	ОРФЕЈ - ЕВОЛУЦИЈА МИТА У ГРЧКОМ, РИМСКОМ, РАНОХРИШЋАНСКОМ ПЕРИОДУ И МОЗАИК ОРФЕЈА У ДРАЧУ	101 – 122
<i>Миодраг Марковић</i>	СРЕДЊОВЕКОВНЕ ПРЕДСТАВЕ КРСТОВА СА „КРИПТОГРАМИМА“ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА СВЕТОГ ЦАРА КОНСТАНТИНА ВЕЛИКОГ	
<i>Miodrag Marković</i>	THE MEDIEVAL DEPICTIONS OF THE CROSS- ES WITH „CRYPTOGRAMS“ RELATED TO ST. CONSTANTINE THE GREAT	123 – 134
<i>Бојана Племић</i>	ТРАНСФОРМАЦИЈА ЗНАЧЕЊА КАСНОАНТИЧКИХ МОТИВА НА ПРИМЕРУ ДВА ПОДНА МОЗАИКА ЈУСТИНИЈАНОВЕ ЕПОХЕ	
<i>Војана Племић</i>	TRANSFORMATION OF MEANING OF LATE ANTIQUE MOTIFS ON THE EXAMPLE OF TWO FLOOR MOSAICS FROM JUSTINIAN’S EPOCH	135 – 146
<i>Elizabeta Dimitrova</i>	RIDERS ON THE STORM <i>DRAMATIC RIDE OF THE “VINICA CAVALIER</i>	
<i>Елизабета Димитрова</i>	“RIDERS ON THE STORM” ДРАМАТИЧНО ЈАХАЊЕ ВИНИЧКОГ КОЊАНИКА	147 – 156
<i>Carolyn S. Snively, Goran Sanev</i>	LATE ANTIQUE RESIDENCES AT GOLEMO GRADIŠTE, KONJUH, R. MACEDONIA	
<i>Каролин С. Снајвли, Горан Санев</i>	КАСНОАНТИЧКА РЕЗИДЕНЦИЈА НА ГОЛЕМОМ ГРАДИШТУ, КОЊУХ, Р. МАКЕДОНИЈА	157 – 172

<i>Sabrina C. Higgins</i>	RIDING INTO LATE ANTIQUITY: A THRACIAN RIDER RELIEF FROM GOLEMO GRADIŠTE, KONJUH	
<i>Сабрина Хиггинс</i>	КОЊАНИК У КАСНОЈ АНТИЦИ: РЕЉЕФ ТРАЧКОГ КОЊАНИКА ИЗ ГОЛЕМОГ ГРАДИШТА, КОЊУХ	173 – 186
<i>Дубравка Прерадовић</i>	ПРЕНОСИ РЕЛИКВИЈА ИЗ ВИЗАНТИЈЕ НА ЈАДРАН У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ VI И XI ВЕКА	
<i>Dubravka Preradović</i>	TRANSLATIONS OF THE RELICS FROM THE BYZANTINE EMPIRE IN THE ADRIATIC BETWEEN THE 6 TH AND THE 11 TH CENTURY	187 – 208
<i>Pascal Androudis</i>	LES PREMIERES APPARITIONS ATTESTEES DE L'AIGLE VICERHALE DANS L'ART ROMAN D'OCCIDENT (XIE- XIIE SIECLES). ORIGINES ET SYMBOLIQUE	
<i>Паскал Андрудис</i>	ПРВИ ПОТВРЂЕНИ ПРИКАЗИ ДВОГЛАВОГ ОРЛА У ЗАПАДНОЈ РОМАНСКОЈ УМЕТНОСТИ (XI-XII ВЕК), ПОРЕКЛО И СИМБОЛИКА	209 – 226
<i>Аријадна Воронова</i>	ДАЛМАТИНСКИ ПОЛИКОНХОСИ И СРЕДЊОВЕКОВНЕ РОТОНДЕ СЛОВЕНИЈЕ: ПРОБЛЕМ ПОРЕКЛА АРХИТЕКТУРЕ	
<i>Ariadna Voronova</i>	DALMATIAN POLIKONHI AND SLOVENIAN MEDIEVAL ROTONDA PROBLEM OF ORIGIN OF ARCHITECTURE	227 – 246
<i>Драган Војводић</i>	ЗАПАЖАЊА И РАЗМИШЉАЊА О СЛИКАРСТВУ СВЕТИЛИШТА СПАСОВЕ ЦРКВЕ У ЖИЧИ	
<i>Dragan Vojvodić</i>	OBSERVATIONS AND REFLECTIONS ON THE PAINTING IN THE ALTAR AREA OF THE CHURCH OF THE ASCENSION IN ŽIČA	247 – 266
<i>Татјана Стародубцев</i>	ВЛАДАРСКЕ ИНСИГНИЈЕ КНЕГИЊЕ МИЛИЦЕ	
<i>Tatjana Starodubcev</i>	RULER'S INSIGNIA OF PRINCESS MILICA	267 – 278
<i>Ιωάννης Σίσιου</i>	Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΣΤΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	
<i>Иоанис Сисиу</i>	ЦИКЛУС АКАТИСТА У ЦРКВИ СВ. ЈОВАНА ПРЕТЕЧА У ΚΑΣΤΟРИЈИ	279 – 294
<i>Branislav Cvetković</i>	THE PORTRAITS IN LAPUŠNJA AND ICONOGRAPHY OF JOINT KTETORSHIP	
<i>Бранислав Цветковић</i>	ПОРТРЕТИ У ЛАПУШЊИ И ИКОНОГРАФИЈА ЗАЈЕДНИЧКОГ КТИТОРСТВА	295 – 308
<i>Милица Поповић</i>	ПРЕДСТАВЕ СТРАДАЊА И СМРТИ АПОСТОЛА У ПРИПРАТИ КАТОЛИКОНА МАНАСТИРА НОВО ХОПОВО	
<i>Milica Popović</i>	DEPICTIONS OF DEATH AND MARTYRDOM OF THE APOSTLES IN THE NARTEX OF THE NOVO HOPOVO MONASTERY	309 – 328

<i>Rosa D'Amico</i>	„СТАРИ ГРЧКИ МАЈСТОРИ...“: ДАВНО ИЗГУБЉЕН ЦИКЛУС ИЗ XIII ВЕКА У БАЗИЛИЦИ СВ. СТЕФАНА У БОЛОЊИ И ИСТОРИЈСКЕ РАСПРАВЕ О ВИЗАНТИЈСКОЈ УМЕТНОСТИ	
<i>Rosa D'Amico</i>	„OLD GREEK MASTERS ...“: LONG-LOST CYCLE FROM THE THIRTEENTH CENTURY IN THE BASILICA OF ST. STEPHEN IN BOLOGNA AND HISTORICAL DISCUSSION OF	329 – 344
<i>Nagy Márta</i>	THE REPRESENTATION OF SAINT CONSTANTINE AND SAINT HELEN WITH THE CROSS IN 19TH-CENTURY ENGRAVINGS FROM ATHOS	
<i>Нађ Марта</i>	ПРЕДСТАВА СВЕТОГ КОНСТАНТИНА И СВЕТЕ ЈЕЛЕНЕ СА ЧАСНИМ КРСТОМ У XIX ВЕКУ - ГРАВИРЕ СА СВЕТЕ ГОРЕ	345-354
<i>Дарко Николовски</i>	ПРИЛОГ КОН ДЕЈЛОТО НА ЗОГРАФОТ НИКОЛА МИХАИЛОВ	
<i>Дарко Николовски</i>	ПРИЛОГ СТВАРАЛАШТВУ ЗОГРАФА НИКОЛЕ МИХАИЛОВА	355 – 366
<i>Александар Кадијевић</i>	НЕОВИЗАНТИНИЗАМ У АРХИТЕКТУРИ НОВОГ БЕОГРАДА - ХРАМ СВ. ДИМИТРИЈА СОЛУНСКОГ (1996-2001)	
<i>Alexandar Kadijević</i>	NEO BYZANTINE STYLE IN THE ARCHITECTURE OF NEW BELGRADE CHURCH OF ST. DEMETRIUS OF THESSALONIKI (1996-2001)	367 – 374
<i>Горан Јанићијевић</i>	ДУХОВНО ИСКУСТВО КАО ПРЕТПОСТАВКА РЕЦЕПЦИЈЕ ПРИКАЗАНОГ ПРОСТОРА У КАСНОАНТИЧКОЈ И ВИЗАНТИЈСКОЈ УМЕТНОСТИ	
<i>Goran Janićijević</i>	SPIRITUAL EXPERIENCE AS A PREREQUISITE OF RECEPTION OF REPRESENTED SPACE IN LATE ANTIQUE AND BYZANTINE ART	375 – 384
<i>Graham Jones</i>	EARTH, FIRE, AND WATER: CONSTANTINE AND HELENA IN THE RITUAL HERITAGE OF EUROPE AND ITS NEIGHBOURHOOD	
<i>Грејем Џонс</i>	ЗЕМЉА, ВАТРА И ВОДА: КОНСТАНТИН И ЈЕЛЕНА У РИТУАЛНОМ НАСЛЕЂУ ЕВРОПЕ И ЊЕНИХ СУСЕДА	385 – 408
<i>Lars Ramskold</i>	CONSTANTINE'S VICENNALIA AND THE DEATH OF CRISPUS	
<i>Ларс Рамсколд</i>	ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦА КОНСТАНТИНА И СМРТ КРИСПА	409 – 456
<i>Konstantinos J. Dolmas</i>	THE REPRESENTATION OF A RARE WEAPON IN THE CHAPEL OF ST. EUTHYMIOS, THESSALONIKE	
<i>Константин Ј. Долмас</i>	ПРЕДСТАВА РЕТКОГ ОРУЖЈА У КАПЕЛИ СВ. ЈЕВТИМИЈА У СОЛУНУ	457 – 462

<i>Nona Petkova</i>	ON THE SYSTEMATIZATION OF BYZANTINE GOSPEL COVERS: ABOUT A RARE TYPE OF PRECIOUS BOX BINDINGS	
<i>Нона Петкова</i>	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ВИЗАНТИЈСКИХ КОРИЦА ЈЕВАНЂЕЉА: О РЕТКОЈ ВРСТИ ВРЕДНОГ ПОВЕЗА КУТИЈА	463 – 472
<i>Pance Velkov</i>	THE CONCEPT OF AUTHENTICITY IN BYZANTINE CHURCHES - THE CASE OF REPUBLIC OF MACEDONIA	
<i>Панче Велков</i>	КОНЦЕПТ АУТЕНТИЧНОСТИ У ЗАШТИТИ ВИЗАНТИЈСКИХ ЦРКАВА У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ	473 – 482



Ниш, Гробница са сидром, Константинов монограм, цртеж арх. М. Диманић
Niš, Crypt with an anchor, Constantine's monogram, drawing arch. M. Dimanić

**С благословом
Његове Светости
Патријарха српског Господина Иринеја**

**With the blessing of
His Holiness Patriarch Irinej
of Serbia**